

Aan (de Harlinger afdelingen van)
CDA, ChristenUnie, D66, GroenLinks,
Harlinger Belang, HOOP, PvdA, VVD
en Wad'n Partij

Harlingen, 28 juli 2021

Geachte dames, heren,

In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen 2022 vragen we uw aandacht voor drie initiatieven die wij de komende jaren willen realiseren. Wij vragen u ze te ondersteunen en ze te benoemen in uw partijprogramma.

Harlingen als landelijk voorbeeld

Op initiatief van de vereniging Oud Harlingen houdt onze stichting zich sinds 2017 bezig met het voorkomen van schade aan onze monumentale binnenstad door (met name) zoutwinning. Dat leidde in 2019 tot een unieke Samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Harlingen, Provincie Fryslân, Frisia Zout en later dat jaar ook Wetterskip Fryslân.

Deze samenwerking is bekend als 'Pilot Harlingen' en heeft door de gekozen strategie inmiddels landelijk aanzien. Dit zien we onder meer terug doordat de Stichting vaak als enige burgerinitiatief gevraagd wordt haar visie te geven en in Kamerstukken regelmatig door de minister van EZK wordt aangehaald.

In de Samenwerkingsovereenkomst zijn concrete grenzen gesteld aan bodemdaling en scheefstelling in Harlingen. Maar wij willen inwoners bréder ontzorgen en voortrekker zijn van een 'nieuw veiligheidsdenken' in ons land.

Om daar invulling aan te geven:

- informeren wij inwoners actief over de zoutwinning
- zijn we transparant over risico's aan de winning
- kijken we ook naar andere omgevingsfactoren en cumulatieve effecten
- baseren we ons steeds op de nieuwste kennis en ontwikkelingen (dynamisch proces)
- regelen we vóóraf hoe eventuele onverhoopte schade wordt vergoed

Pro-actief ontzorgen

Anno 2021 wordt algemeen onderschreven dat er aan delfstoffenwinning onzekerheden kleven. Bij de zoutwinning bij Harlingen Havenmond is dat niet anders. Binnen die context proberen wij de inwoners van Harlingen echter zoveel mogelijk helderheid en zekerheid te bieden. De komende jaren willen we aan die ambitie met uiteenlopende initiatieven meer inhoud geven.

1. Harlingen in beeld, onder- én bovengronds

Om effecten van de zoutwinning te kunnen aantonen of uitsluiten is het noodzakelijk de 'nulsituatie' van de ondergrond te kennen vóór de bodemdaling de stad nadert. Op kosten van Frisia Zout is daarom een Aanvullend Meetnet aangelegd. Dat monitort bodemdaling en andere bewegingen in de grond, ook in relatie tot bijvoorbeeld eb en vloed of regenval. Zo krijgen we onze bodem, los van de zoutwinning, de komende jaren nauwkeurig in kaart.

Het is echter van belang de conditie van Harlingen ook bóvengronds te kennen. Wanneer op termijn toch schade ontstaat moet immers, naast een oorzakelijk verband met de zoutwinning, ook de omvang en de mate van de schade worden bepaald. 'Groningen' laat zien dat het ontbreken van een bouwkundige nulsituatie de schadeafhandeling bemoeilijkt of zelfs onmogelijk maakt. Welke scheefzetting was al aanwezig, en welke schade is rechtstreeks aan de bodemdaling door de delfstoffenwinning te koppelen?

Dergelijke onzekerheden willen wij in Harlingen voorkomen door 'het goud van de stad', zoals voormalig burgemeester Sluiter het noemde, tevoren te documenteren. Daarbij roepen we de expertise van twee externe partijen in:

- Met inzet van drones kan het bedrijf Monuscan de conditie van gebouwen, complexen of straatwanden haarscherp vastleggen met behulp van camera- en lasertechnologie.
- Monumentenwacht Fryslân beschikt over de expertise om op grond van deze vogelvluchtbeelden de actuele bouwkundige staat en eventuele gebreken van de bebouwing vast te stellen.

Zo'n 'bovengrondse nulmeting' is niet enkel voor het bewijzen van eventuele schade door zoutwinning van belang. Een inspectie kan meteen al waardevol zijn voor de eigenaar, ten behoeve van periodiek onderhoud, en ook voor de gemeente om de conditie van de beeldbepalende, gemeentelijke of rijksmonumentale panden vast te stellen. Ook vanuit het oogpunt van (bouw)handhaving of welstand kan een beeldbank grote waarde hebben.

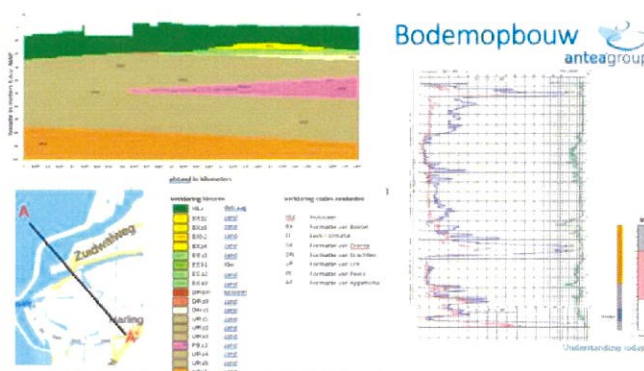
Samen met de data van het Aanvullend Meetnet levert een periodieke bouwkundige check een bewijsgrond voor een soepele en rechtvaardige afhandeling van eventuele schade. Dit biedt inwoners van onze stad gedurende de gehele concessieperiode niet alleen juridisch en financieel, maar ook sociaal-emotioneel zekerheid.

2. Informatiecentrum zoutwinning Harlingen

Wij willen inwoners en andere belangstellenden de mogelijkheid bieden meer inzicht te krijgen in het hoe en waarom van de zoutwinning die - zonder consultatie van de bevolking of de mogelijkheid tot inspraak - nu in hun leefomgeving plaatsvindt. Hiertoe willen wij op een zichtlocatie aan de haven een informatiepunt inrichten. Naast de Pilot Harlingen kunnen ook andere partijen op deze plek een bijdrage leveren. Denk aan Rijkswaterstaat, de Waddenvereniging, Vermilion, Groene wetenschap, GGZ, universiteiten, vereniging Oud Harlingen, het ministerie van EZK en het Staatstoezicht op de Mijnen.

Doel van het laagdrempelige inlooppunt is bezoekers inzicht te geven in delfstofwinning in zijn algemeenheid en de zoutwinning bij Harlingen in het bijzonder, bijvoorbeeld:

- Wat zijn nut en noodzaak van deze winning?
- Op welke wijze en in welk tempo vindt de winning plaats?
- Welke onzekerheden zijn hieraan verbonden en hoe wordt daaraan tegemoet gekomen?

Ook de meetgegevens van het Aanvullend Meetnet kunnen hier worden getoond. Zulke actieve, transparante en begrijpelijke communicatie helpt om bij burgers het gevoel weg te nemen buitenspel te staan en voorkomt onnodige vragen, zorgen en weerstand.

3. Landelijk schadeprotocol

Vorige maand kondigde het ministerie van EZK voor de afhandeling van schades door zoutwinning een nieuw protocol af. De gemeente Harlingen c.q. de VNG, provincies, landbouworganisaties, SBHH en andere belangengroepen hebben, ondanks alle input richting het ministerie, moeten constateren dat de nieuwe regeling schades aan o.a. bruggen, kades, scholen en kerken uitsluit, evenals gewasschade en funderingsschade aan particuliere panden. Frisia Zout heeft overigens aangegeven wél elke schade als gevolg van zoutwinning te vergoeden, maar naar onze mening zou zo'n toezegging landelijk vanzelfsprekend moeten zijn. Wij vragen daarom uw steun om via de Tweede Kamer alsnog een betere, ruimhartige en allesomvattende schaderegeling te realiseren.

Ten slotte

Wilt u van gedachten wisselen over de bovenstaande initiatieven of de activiteiten van onze stichting in het algemeen? We zijn graag bereid tot een nader gesprek. Zo werken we er aan de zoutwinning in alle opzichten in goede banen te leiden en onrust, schade en misinformatie in Harlingen te voorkomen.

Met vriendelijke groet,

Jarig Langhout
voorzitter